

Özgür Buzbaş

Ülkemizde Spor Yayıncılığı Daha Çok Stüdyo Programcılığı Olarak Gerçekleşmekte

DOSYA
RÖPORTAJ

TRTakademi: *Türkiye'deki televizyonlarda yayımlanan spor programlarının temel sorunları nelerdir? Dünyada ve Türkiye'deki spor programları arasında ne gibi farklar var?*

Özgür Buzbaş: Spor programları içerisinde bilindiği gibi futbol, kendine büyük bir yer bulmaktadır. Futbol programlarının veya programcılığının en büyük ihtiyacı, futbol müsabakalarından belirli süreyle görüntü kullanmaktır. Bu diğer spor dalları için de geçerlidir. Bir spor programının en önemli noktası görüntüdür, denebilir. Ama bu, görüntüsüz spor konuşulamaz veya içerik oluşturulamaz anlamına da gelmemelidir. Önemli bir spor müsabakasının görüntüleri olmadan da spor yazarları veya sporcuların katıldığı program formatları hayata geçirilebilir. Kişisel tecrübelerime göre ülkemizde spor yayıncılığı daha çok stüdyo programcılığı olarak gerçekleşmektedir. Bu noktada izleyicinin, içerik olarak daha fazla sporcuyla spor yaparken veya özel hayatlarında görmesi gerektiğini ve bunun ise programlarda bir eksiklik olduğunu düşünenlerdenim. Aynı zamanda kısıtlı görüntüye sahip olmak her branşla ilgili programların içeriğinin zenginliğinde azalma oluşturmaktadır.

Dünyada spor programlarıyla ülkemizdeki programları arasında büyük benzerlikler bulunmaktadır. Ama sorunuzdaki farklara gelirse spor yayıncılığı yapan kurumlar dünyada daha çok müsabakaların yapıldığı yerden yayın yapmaya çalışırken –yukarıda bahsettiğim gibi– ülkemizde genellikle stüdyo ağırlıklı yayınlar yapılmaktadır. Bir diğer farklılık da eski sporcuların televizyona adaptasyonundadır. Futbolda BBC'de İngiliz eski millî futbolcu Gary Lineker, basketbol NBA TV'de eski oyuncu Shaquell Oneil ve teniste 4 Grand Slam şampiyonluğu bulunan Mats Wilander gibi isimler televizyon kanallarında ülkemizden farklı olarak sadece yorumculuk değil program sunuculuğu da yapmaktadırlar.

Ülkemizde de spor programcılığı son yıllarda bir hayli gelişmiştir; format ve üretim kalitesi açısından aramızda derin farklar kalmamıştır, denilebilir.

TRTakademi: *Spor yayıncılığındaki futbolun hâkimiyetine sebep olan etkenler sizce nelerdir? Ekonomik nedenler dışarıda tutularak spor endüstrisinin futbol endüstrisi olarak gelişmesini sağlayan faktörler hakkında neler söylenebilir?*

Özgür Buzbaş: Futbol ülkemizde büyük ilgiyle takip edilmektedir. Taraftarlar veya taraftarlığı baskın olmayan sıradan futbol severler, futbol izlemeye veya futbolla ilgili ürünlere ücret ödemeye isteklidirler. Bu durum futbolun daha çok büyümesine neden olmuştur. Tabii bu ekonomik bir açıklama olabilir. Sizin istediğiniz gibi ekonomik nedenleri dışarıda bırakırsak izlemesi kolay, anlaması kolay, oynaması kolay; ayrıca önceden tahmin edilemeyen hikâyeler barındıran ve zenginle yoksulu bir araya getirebilen özellikleriyle futbolun bu ilgiyi veya bu büyük ekonomiyi hak ettiğini düşünenlerdenim.

TRTakademi: *Türkiye'deki spor yayıncılığının temel sorunları nelerdir? Özel kanallar ve TRT yayıncılığı açısından farklılıklar nelerdir?*

Özgür Buzbaş: En büyük sorun içerik haklarının geldiği nokta olarak görünmekte. Birçok spor müsabakasının örneğin, liglerin yayın hakları spor yayıncılığı yapan kanal ve platformlar açısından önemli bir gider kalemi olarak dikkat çekmektedir. Bu noktada TRT çok önemli bir konumdadır. Futbolun ağırlığı içerisinde başarılı, diğer spor branşlarına mümkün olduğu kadar yer vermekte aynı zamanda millî müsabakaların izleyicilerle buluşması konusunda da önemli bir inisiyatif almaktadır.

TRTakademi: *TRT Spor dâhil tüm spor kanallarında izlemek istediğim ama izleyemediğim dediğiniz spor etkinlikleri var mı?*

Özgür Buzbaş: Tabii her sporsever için eminim böyle farklı branşlar vardır ama açıkçası izlemek istediğim ama izleyemedim bir spor etkinliği olduğunu düşünmüyorum. Çünkü neredeyse dünyanın her noktasından her çeşit spor müsabakasını artık izleyebiliyoruz.

TRTakademi: *Futbolu yayıncılık açısından diğer spor dallarından ayrı mı değerlendirmek gerekir?*

Özgür Buzbaş: Aslında birçok spor müsabakası, temelde aynı yayıncılık prensiplerini izler. Ancak tabii ki her biri birbirinden çok farklı özelliklere ve uzmanlıklara sahiptir. Ülkemizdeki ilgiyi düşünürsek ayrı düşünmek daha doğru olacaktır.

TRTakademi: *Yeni nesil 90 dakika maç izlemeyecek şekilde yorumlar yapılıyor. Z kuşağı denilen kuşağın (ki bu kuşağın sabırsızlığı, çabuk sıkılması gibi özellikler düşünüldüğünde) önümüzdeki süreçte bilhassa futbol naklen yayınlarını nasıl etkileyeceğini düşünüyorsunuz?*

Özgür Buzbaş: Eğer Z kuşağını böyle tanımlamak gerekiyorsa sanırım kendimi de yaş olarak olmasa da his olarak bu kuşağın içine koymam gerekecek. Çünkü ben de artık izlediğimden çabuk sıkılıyorum. Artık önümüzde inanılmaz çeşitlilikte bir video dünyası var. Herkes istediği her anda, büyük bir çeşitlikle karşı karşıya ama hak eden bir içeriği bulmak da kolay değil. Bazen işimiz gereği bir sürü maç izliyoruz ama 90 dakika bu maçlara tahammül etmekte zorlanıyoruz. Video üretiminin artması, tüketilmesinin kolaylaşması gibi birçok faktörle birlikte bundan futbolun da etkilendiğini düşünüyorum. Belki çok fazla maç yayımlanıyor ama insanların merak ettiği ve izlemek istediği her zaman belirli bir sayıda kalacaktır.

TRTakademi: *2010-2011 sezonunda yayıncı kuruluşlar zarar etmesin diye play-off sistemi getirildi. Oyun yayıncı kuruluşlarının mı? Oyunun sahibi oyunu yayımlayan mıdır?*

Özgür Buzbaş: Oyunun sahibi tabii ki hepimiz, yani bu oyunu sevenlerdir. Ama yayıncıların da bu endüstrinin önemli bir parçası olduğunu unutmamalıyız. Yayıncıların gelişimiyle futbolun gelişimi paralel şekilde olmuştur. Bu konuda ben de yayın sektöründe çalışan biri olarak yayıncıların isteklerinin eleştirilmesini çok doğru bulmuyorum. Çünkü yayıncılar, oyunun önemli bir parçası. Ama kararlar alınırken birçok paydaşla birlikte değerlendirilmeli tabii ki.

TRTakademi: *Netflix pek izlenme alışkanlığı olmayan spor belgesellerini izlenir kıldı, insanlar birbirlerine “Sunderland belgesini seyrettin mi?” diye sormaya başladı. İnteraktif yayınlarla birlikte spor belgesellerinin özel bir izleyici kitlesi oluştu-racağına düşünüyor musunuz?*

Özgür Buzbaş: Tabii ki. Spor belgesellerine ben de bayılırım. TRT Spor, elindeki muhteşem arşivle birçok dosya veya mini belgeseller hazırlıyor, onları büyük bir zevkle izliyorum. Ama yurt dışındaki spor takımları bu belgeseller için daha istekli. Bizde de böyle olmalı. Daha kapalı oldukları için bu tür prodüksiyonlar pek çıkmıyor.

TRTakademi: *E-spor güncel bir tartışma konusu. E-spor size göre spor mudur? E-spor yayıncılığı hakkında spor kanallarının yaşadığı tereddütler hakkında ne düşünüyorsunuz?*

Özgür Buzbaş: Bu tabii çok akademik bir tartışma. Belki biraz satranca benze-yebilir diye düşünüyorum. Ben sporun ekranla tanımlanmasının değil, bedensel bir aktive olarak tanımlanmasının daha doğru olacağını düşünenlerdenim. İçinde bir yayıncılık faaliyeti olduğu için bence spor yayıncılığı için de özellikle spor oyunları değerlendirilebilir. Ama spor oyunları dışındaki oyunların çok fazla spor yayıncılığı içine gireceğini sanmıyorum.